

קונטרס יקרא דמלכא המבואר

מכבוד קדושת מרן
בעל היקרא דמלכא זי"ע
עם ביאור משולב על דברי קדשו
בהוספת ציונים והערות

פרשת ויגש

מכון
"מעיינות הרים"
זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הביאור נערך לפי הבנתנו הדלה, ואין בדברים משום הכרח שזו היתה כוונת קדשו,
וכל המטרה היא רק לקרב הדברים שיהיו מבוארים לעיני הלומדים,
ואדרבה נשמח אם תודיעונו על כל טעות או הבנה אחרת:

נדבת ידידנו החשוב

הרב **אהרון יוסף דייטש שליט"א**

לרגל שמחת

נישואי הבן

הבה"ח **יעקב הי"ו**

בשעמו"מ

שמחת ההתונה תתקיים ביום ג' ז' טבת באולמי גוטניק – י"ם

נדבת ידידנו החשוב

הרב **יצחק פריימן שליט"א**

לרגל שמחת

נישואי הבת

בשעמו"מ

החתונה תתקיים ביום ד' ח' טבת באולמי גולדן סקיי ברח' המגיד
ממעזריטש 32 – ביתר

נדבת ידידנו החשוב

הרב **פנחס רובין שליט"א**

לרגל שמחת

נישואי הבן

הבה"ח **חיים שמעון הי"ו**

בשעמו"מ

שמחת ההתונה תתקיים ביום ג' ז' טבת באולמי גולדן סקיי ברח'
המגיד ממעזריטש 32 – ביתר

נדבת ידידנו החשוב

הרב **משה בר"א הורבין שליט"א**

לרגל שמחת

הולדת הבת

בשעמו"מ

הקידוש יתקיים בבית המדרש של כ"ק אדמו"ר שליט"א
ברח' פחד יצחק – ביתר

מכון

"מעיינות הרים"

זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נערך ע"י הרה"ג ר' אברהם זילבר שליט"א
בן מורנו ראש הישיבה שליט"א

כל הזכויות שמורות למכון "מעיינות הרים"

להוצאת ספרי הצה"ק לבית זלאטשוב – זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל, בית ישראל

ת.ד. 5088 ירושלים 91050

טל: 052-7646061 פקס: 02-5326464

פרשת ויגש

תשט"ו

היש לכם אח, זה סימן העוד אביכם חי (מג ז). ונאמר אל אדוני יש לנו אב זקן, כי באמת צריכים להחזיק התורה חדשה כמו שהיום נתנה (רש"י שמות יט ב) וילד זקונים קטן, היינו האחות בקטנות בזעיר אנפין. ואחיו מת ופרש"י מפני

❦ ביאורים ❦

(נלאשית מג, ז): 'העוד אביכם חי היש לכם אח', כלומר האם אביכם שהוא הקב"ה חי בקרבכם והא ראייה אם יש לכם אח - אם יש ביניכם אהבת חברים. ומענין זה השיב לו יהודה כמתנצל (נלאשית מד, ט), 'ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן', כלומר בקדושת התורה אנו מחזיקים אותה כמו תורה ישנה ולא בחיות והתחדשות כמו שצריך, כי באמת צריכים להחזיק התורה חדשה כמו שהיום נתנה, והמשיך ואמר: 'ויגש זקנים קטן', היינו מדת האחות שבין ישראל היא עדיין בקטנות בזעיר אנפין, ולא אחוה אמיתית כדבעי, והוא שאמר וְאָחִיו מֵת, ופירש רש"י שאף שהאחים לא ידעו ממצבו של יוסף אמרו כן: 'מפני

רומז פסוקי הפרשה אב הכונה לתורה ואח הכונה לאהבת חברים והם בזעיר אנפין / אמר להם יוסף הורידוהו ותתפסו אהבה גדולה / השיב לו יש בזה מעלה שאבינו אתנו. יהודה ניגש ליוסף ומתדיין על בנימין, וודאי בכל דבריו יש רמיזא דחכמתא שאפשר ללמוד מזה על דרך העבודה, לאמץ בזה ברכים כושלות להתחזק בתורה ויראת שמים, ויש לבאר דמה שאמר (נלאשית מד, יט): 'היש לכם אב או אח', אב הכונה לקדושת התורה שניתנה מהקב"ה, ואח הכונה לאהבת חברים שכל ישראל כאחים*, ולכן השאלה היש לכם אח תליא בשאלת היש לכם אב, כי אי אפשר להחזיק בתורה בלא אהבת ישראל, וזה סימן השאלה ששאלם עוד בפרשת מקץ

ציונים והערות

הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו'. וראה עוד בגמרא ברכות (גט): 'ועוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש, הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם, וכי אותו היום נתנה תורה לישראל, והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה, אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני'.

א. ראה מה שכתב רבינו לקמן תשכ"ב: 'אדוני שאל את עבדיו לאמור היש לכם אב או אח, אם יש לכם מצוות בין אדם למקום או לכל הפחות בין אדם לחבירו'. ב. כן נאמר בפרשת יתרו (שמות יט, א): 'בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינַי'. ופירש רש"י: 'לא היה צריך לכתוב אלא ביום ההוא, מהו ביום

היראה שלא יאמר הורידהו אלי, היינו שמדה הזאת אהבת אחים אינה בשלימות, ויכולים להוכיחם על פניהם וא"א להעלים. ותאמר אל עבדיך הורידהו אלי, היינו למה לכם בכלל האהוה של קטנות וזעיר אנפין תורידו ותשליכו מעליכם זאת, ואמרו ועזב את אביו, היינו שעל ידי זה אבינו מקושר אתנו וא"א לעזבו.

* * *

ונפשו קשורה בנפשו. ידוע שבש"ק יש נשמה יתירה ואחר שבת מסתלק

✽ ביאורים ✽

קטנות, כי יש מעלה לזה שעדיין יש לנו מוחין דקטנות, כי על ידי זה אבינו מקושר אתנו ואי אפשר לעזבו, וכמו משל לבן קטן שמפני קטנותו אביו תומך בו ומשגיח עליו כל הזמן, ולכך יש מעלה בשעה שאדם יש לו מוחין דקטנות שאז הסייעתא דלעילא הרבה יותר גדולה.

ונפשו קשורה בנפשו מרמו על נפש של שבת שנמצאת ביום ג וביום ד' ולזה אוכלים הגים בשבת.

יהודה אומר ליוסף על בנימין אחיו (נלאשית מד, ל): 'וַיִּנְפְּשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ' ויש לפרש איזה רמיזא דחכמתא אפשר ללמוד מזה לדורות, ויש לבאר כי ידועי, שבשבת קודש יש לאדם נשמה יתירה והיא כוללת ג' מדרגות נפש רוח ונשמה, ואחר שבת מסתלק

היראה שלא יאמר הורידהו אלי, היינו שיהודה ידע שמידת האהוה עדיין בקטנות ולא כדבעי, אך מפני היראה של הקב"ה ששום דבר אינו נעלם ממנו אי אפשר להסתיר זאת, כיון שמדה הזאת אהבת אחים אינה בשלימות, ויכולים להוכיחם על פניהם ואי אפשר להעלים, והמשיך ואמר (נלאשית מד, כא): 'וַיִּתְאַמֵּר אֱלֹהִים עַבְדֵיךָ הוֹרִידְהוּ אֵלָי, היינו למה לכם בכלל האהוה של קטנות וזעיר אנפין, תורידו ותשליכו מעליכם זאת ותחזיקו רק במידה של אהבה אמיתית בגדלות המוחין, כי יש ענין גדול לדחות את כל הקטנות ולהשאר רק בעבודה בגדלות, ואמרו על זה האחים (נלאשית מד, כג): 'לֹא יוּכַל הַנֶּעַר לְעֻזְבֵי אֶת אָבִיו וְעֻזְבֵי אֶת אָבִיו נִמְתָּ, היינו שאין אנחנו יכולים לעזוב לגמרי את העבודה בדרך של

ציונים והערות

הכוונות (דרושי סדר שבת דרוש א ענין ויהי נועם דמוצ"ש): 'גם נתבאר אצלנו, כי האדם בע"ש בעת קבל' שבת מקבל תוס' נר"ן ובמ"ש מסתלקים, אבל ע"י סעודת ליל מ"ש חוזר האור להתפשט מאצילות לבריאה ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' ועי"כ חוזרין תוס' נר"ן באדם ומתעכבים באדם שלשתם,

ג. כן מבואר בעץ חיים (שער כב פרק ג): 'והנה כל כח שכחה שיש באדם נמשך לו ממוחין דקטנות אלו ומי שיוכל להורידן ע"י מעשיו למטה ע"י שימשיך מוחין דגדלות וידחה אלקים דקטנות ויסלקם מז"א לגמרי אז יהיה לו זכירה נפלאה בתורה ויבין כל רזי התורה'. ד. ראה שער

בכל יום בחי' אחת מנר"ן, ושלשה ימים קודם השבת הבאה באים הנר"ן, ונמצא ביום ג' ו ד' נפגשים נפש בנפש. ולכן אוכלים דג בשבת שע"י ג' ד' יש קשר נפש בנפש לשמור שתי השבתות מכאן ומכאן שתאיר זב"ז ואז עי"ז מיד נגאלין (סג קיט).

תשמ"ז

כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. במדרש זה יהודה ויוסף. כי

❦ ביאורים ❦

ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים, ויש לפרש שישמרו שבת הכונה שיחברו את הארת השבת שעברה עם השבת הבאה שתאיר זה בזה, ואז על ידי זה מיד נגאלין.

יש בסדר הספירות זיווג פרטי וכללי ומתוכם נולד ישועה פרטית או כללית / יוסף ויהודה היה זיווג כללי / כל הצרות משבירת הספירות ומגאווה / תפילה חיבור ולכך צריך להקדים שלימות המדות / יוסף ויהודה זכו למעלה כי עמדו בנסיונות / מיוחד יהודה ויוסף חזרה התעוררות השכינה ליעקב ונולדה ישועה כללית.

בפסוק בתהלים (מט, ט): 'פִּי הִגֵּה הַמַּלְאָכִים נֹעְדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו, ובמדרש (צ"ר נג, ג), דרשו כתוב זה על יהודה ויוסף שהיו שניהם מלכים ונועדו יחדיו, ויש לבאר סוד הענין, כי יוסף הצדיק

בכל יום בחינה אחת מנפש רוח נשמה, ביום ראשון מסתלק הנשמה, ביום שני מסתלק הרוח, וביום שלישי מסתלק הנפש, ובשלישה ימים קודם השבת הבאה, באים מחדש הנפש רוח ונשמה ששייכים לבחינת השבת הבאה, ביום רביעי בא הנפש וביום ה' בא הרוח וביום ו' באה הנשמה של בחינת נשמה יתירה של השבת הבאה, ונמצא ביום ג' ו ד' נפגשים נפש בנפש, ולכן אוכלים דג בשבת לרמז שעל ידה יזכה להחזיק הנפש יתירה, כיון שעל ידי ג' ד' יש קשר נפש בנפש לשמור ההארות הגדולות של שתי השבתות, שבת שעברה ושבת הבאה מכאן ומכאן, ולכונה זו אמרו חז"ל (סג קיט): 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אלמלי משמרין

ציונים והערות

דנ"ח. ויום ו' לקבל נשמה לשבת הבאה. ויום א' השארית הסתלקות נשמה חדשה ויום ב' השתארות רוח מנשמה חדשה ויום ג' השתארות הנפש וחזור חלילה. מה שאין שייך לומר בשאר מועדים ורגלים. ה. ידוע מאמר העולם כל האוכל ד"ג ביום ד"ג ניצול מד"ג - דינה של גיהנם, וראה מגן אברהם (רמב ס"ק א): 'ובתיקוני שבת שיאכל בכל סעודה מג' סעודות דגים ע"ש. והובא גם במשנה ברורה. ו. ז"ל המדרש: 'תהלים מח) כי הנה

ביום א' מהשבוע וליל ב' מסתלקת הנשמה ונשארים נפש ורוח. ובליל שלישי מסתלקת הרוח. ובליל ד' מסתלקת גם הנפש ואחר כך צריך עוד לעשות תיקון מחדש ולקבל תוספת שלשתם בשלשה ימים הנשארים והם ד' ה' ו' וכל זה נעשה על ידי הכונה שתכוין בבה"מ שבכל יום. וראה עוד קרבן נתנאל מסכת גיטין (פרק ו סימן יד אות ה): 'דשבת היא הנקודה האמצעית ויום ד' הכנה לקבל נפש דנשמה חדשה ויום ה' לקבל רוח

יסוד ומלכות הם זיווג כללי, כי על ידי זיווג נולד ישועה, ועל ידי זיווג כללי נולד ישועה כללית. כי כל צרות ויסורים שבעולם על ידי שהמדות הם נפרדות

✽ ביאורים ✽

מתמזגים יחדיו, הרי זה מורה על זיווג כללי של פרצופי זעיר ונוק' המתאחדים יחדיו כדי להשפיע שפע טוב לתחתונים. ויש לידע כי על ידי זיווג צד ימין וצד השמאל נולד ישועה, כי חסד בלי גבול אינו טוב, כל שכן גבורה בלי גבול שאינה טובה, אבל כשהם מתמזגים יחדיו יוצאים רחמים ממוזגים לעולם, ועל ידי זיווג כללי שהוא בחינת יסוד ומלכות נולד ישועה כללית, כי כבר נתבאר מדברי הבעל שם טוב הק' שכל צרות ויסורים שבעולם, באים על ידי שהמדות הם נפרדות זו מזו

רומז על בחינת יסוד, ויהודה רומז לבחינת מלכות. והנה בסדר הספירות העליונות, קיום כל העולמות תלוי במיזוג הספירות והתאחדותם יחדיו, אך יש בחינה של זיווג פרטי כאשר ספירת החסד מתמזגת עם ספירת הגבורה, ששניהם נחשבים באותה בחינה, רק שהחסד מצד ימין והגבורה מצד שמאל והם מתמזגים יחדיו ע"י קו האמצעי שהוא בחינת תפארת, ויש עוד בחינה של זיווג יסוד ומלכות שהם זיווג כללי, כי בחינת יסוד מרמז על כללות פרצוף זעיר אנפין, ובחינת המלכות מרמזת על פרצוף הנוק', וכאשר הם

ציונים והערות

תתאה'. וראה עוד ספר בן פורת יוסף (פרשת ויצא): 'זו"ש ויגש אליו יהודה, שנתחבר מלכות בחי' יהודה, אל יוסף בחי' יסוד, כמ"ש בווהר (זח"א רו:). כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו (תהלים מח, ה), והבין'. וראה עוד ספר אור המאיר (פרשת ויגש): 'ובאופן אחר, ויגש אליו יהודה. נראה לבאר על דרך הקבלה, דהיינו בחינת מלכות הנקרא יהודה, נגש אל יוסף הכינוי לצדיק יסוד עלמין, לקבל מבחינתו שפע וברכה עליונה, ואם נפשך לומר שהיפך הדברים, כיון שיוסף היה אז באותו הזמן מלכות ולא יהודה, אמנם זאת ידוע למביני מדע, שבחינתו של יוסף העיקריות הוא מדות היסוד, המשפיע לנוקבא מכללות הו' קצוות. ויאמר בי אדני, כלומר תוליד השפע מבריכה עליונה, בי דייקא, למקום הראוי שם אדני ולא למקום הזולת חס ושלום, כי אם בארצות החיים אמן סלה'.

המלכים נועדו עברו יחדיו כי הנה המלכים זה יהודה ויוסף עברו יחדיו זה נתמלא עברה על זה וזה נתמלא עברה על זה (שם) המה ראו כן תמהו (בראשית מג) ויתמהו האנשים איש אל רעהו (תהלים מח) נבהלו נחפזו ולא יכלו אחיו וגו' רעה אחזתם שם אלו השבטים אמרו מלכים מדיינים אלו עם אלו אנו מה איכפת לנו יאי למלך מדיין עם מלך ויגש אליו יהודה (איוב מא) אחד באחד יגשו זה יהודה ויוסף ורוח לא יבא ביניהם אלו השבטים אמרו מלכים מדיינים אלו עם אלו אנו מה איכפת לנו'. זו ראה זוה"ק בפרשתנו (רו:): 'כי הנה המלכים, אמר ר' יהודה רוא דמהימנותא הכא דהא כד רעותא אשתכח וקשורא אתעטר כחדא כדין תרין עלמין מתקשרן כחדא ואודמנן כחדא, דא לאפתחא אוצרא ודא ללקטא ולמכנש בגויה וכדין כי הנה המלכים נועדו, תרין עלמין קדישין עלמא עלאה ועלמא

ושבורות, כי כל שבורות נובע ממה שמתנשאים על אחרים, וזיווג ע"י ז'ו"נ התעוררות שני מדות, וכאשר יש התעוררות יסוד ומלכות נולד ישועה כללית.

❁ ביאורים ❁

ושבורות, ולכך אין יחוד בעולמות העליונים, וגם נודע כי כל היות המדות שבורות, נובע ממה שמתנשאים על אחרים וכל אחד רוצה למלוך בעצמו, כמו שנתקיים בעת האצלת הבריאה שהיה בחינה של שבירת העולמות, שיצאו הספירות תחילה מהמאציל העליון, וכל אחד כביכול לא רצה להתמזג עם חברו אלא רצה למלוך בעצמו, ולכך כולם נשברו

ונתבטלו ומשבירה זאת מגיעים כל הצרות והדינים ח"ו. ועיקר זיווג הנעשה ע"י זעיר ונוק' המוזכר תמיד בדברי האר"י הק', הכונה התעוררות שני מדות שרוצים להתחבר ולקבל כל אחד מהשני, ואינם מתנשאים חס ושלום האחד על השני. וכאשר יש התעוררות יסוד ומלכות שהם הבחינה של שני פרצופים שונים המתייחדים ביניהם נולד ישועה כללית.

ציונים והערות

קנים כל אחת לבדו ישתברו ואם תקח ג' לבד ביחד יתקיימו ולא ישתברו. ט. ראה ספר עבודת ישראל (פרשת וישלח): 'ואלה המלכים אשר מלכו וגו'. ידוע מספר רבינו רד"ב זצ"ל כי כל אדם אשר מתנשא ורוחו בקרבו לאמר אני למדן ואני עובד ה' הוא ממלכין דמיתו ומאנין תבירין רחמנא ליצלן, והתיקון הוא על ידי שם מ"ה לדעת כי מה הוא זולת שפע הבורא ברוך הוא עיין שם באורך. וזהו שאמר הכתוב ואלה המלכים שהם שבעה מלכין דמיתו לפני מלך מלך לבני ישראל הוא היוצר כל, וכשחס ושלום האדם מתנשא נגדו ברוח גבוה כלומר שהוא יש בפני עצמו זולת המלך הנ"ל אז הוא עצמו מאלה המלכים. וראה עוד (פרשת בא): 'ונחזור לענינו, כי מהידוע שבשעת הבריאה יצאו ז"ן מלכין דמיתו ומלך הח' הדר המתקנם. פירוש הענין שיצאו המדות ברצונו שיהיה להם רצון לומר אני אמלוך ונפלו ונשברו עד שהמלך הדר בחינת מה החדש שמסתכל כל דבר שהוא כאין ואנחנו מה לפני בורא כל וזה הוא התיקון. ולא תאמר ח"ו כי המלכין דמיתו והקליפות הם דבר נפרד ויצאו ברצונם ח"ו, כי גם זה שהם יצאו ברצונו הפשוט הבלתי מושג וגלוי וידוע לפניו השבירה והתיקון על ידי התורה והמצות כי רצה להתענג כביכול על ידי זרע אברהם יצחק יעקב בדרך בחירה ושכר ועונש.

ח. כן מבואר הרבה פעמים בכתבי התולדות בשם הבעל שם טוב הק' (צפנת פענח פר' וארא): 'והנה כל הצרות שבעולם נמשך מן מלכות כשאנו ביחוד עם דודה, כמו ששמעתי ממורי זלה"ה וכתבתי במקום אחר כי ה' אלהיך אש אוכלה (דברים ד, כד), וזה ענין רומח לייחד הוי' ואדני' וכו'. וראה עוד דגל מחנה אפרים (פרשת שופטים): 'עוד ירמוז כי ידוע בשם אא"ז זלה"ה, כשמלכות היא בלא יחוד, אזי חס ושלום צרות רבות וגו', וכשמייחדין מלכות עם דודה אזי כל טוב בא לעולם ונהפך הכל לברכה וחיים ושלום'. ומקור הדברים באידרא זוטא ובעוד מקומות בזה"ק. והובא בארוכה בספר בעל שם טוב על התורה פרשת בלק מאות ז ואילך. וראה עץ חיים (שער יא פרק ה): 'ופי' ענין הקיין האלו נתבאר למעלה, וכן ע"ד זה גם ב' הנקודות של חו"ב היה כך, שכל אחד היתה כלולה מ'י' וכולן קשורין זה בזה דרך קיין, אבל אלו הוי' חלקים נקודות של ז"א יצאו נפרדות זו מזו שלא כדרך קיין רק זעג"ז נפרדות ולא מקושרות יחד ואז היו נקראים אלו הוי' רה"ר כי לא היה בהם יחוד והתקשרות ואחדות רק כדמיון אנשים נפרדין איש לדרכו פנה ולא היה ביניהם אהבה וחבה ולכן לא יוכלו לסבול אלו הכלים שלהם בחי' האורות ומתו כמו שכתוב חבור עצבים אפרים הנח לו כי החבור גורם קיום והעמדה ומשל הדיוט אומר אם תקח י'

כי תפילה בחי' זיווג, כי מצינו הגשה לתפילה ואם המדות שלמות גם התפילה

❁ ביאורים ❁

צריך האדם לגשת לתפילה, שקודם כל יתקן את מדותיו ויזכך אותם, כי אם המדות שלמות גם התפילה שלימה, והיינו טעמא, כי בסדר התפילה מתקן האדם קודם כל את העולמות התחתונים, תחילה הוא מתחיל בתיקון עולם העשיה, ואחריו מתקן את עולם היצירה, ואחריו מתקן את עולם הבריאה, עד שמגיע בשמונה עשרה לתיקון עולם האצילות, ובכל עולם ועולם הוא מתקן את כל העשר ספירות של אותו עולם ובחינה, תחילה מתקן את בחינות הנה"י שהם נמשלים לבחינות הרגלים והיסוד^ט, ואחר כך

ולכן על פי הנודע מכוונות האר"י הק', בכל תפילה יש בחינה של זיווג בעולמות העליונים. כי תפילה הוא מלשון חיבורי, ולכן בכל תפילה יש בחינת זיווג עליון בין יסוד ומלכות^ו כנודע לכל עובדי ה' בכונה, והוא שאמר הכתוב (בראשית מד, יח): וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵי יְהוָה, לרמוז לך שהיה כאן חיבור בין יוסף שהוא בחינת יסוד עם יהודה שהוא בחינת מלכות^י, והחיבור הזה היה בבחינת תפילה שבה יש זיווג בין יסוד ומלכות. ולכן נקט הכתוב דוקא לשון ויגש, כי מצינו שהיה כאן הגשה לתפילה^י, ובא ללמדך איך

ציונים והערות

ואהבת לרעך כמוך ויכוין לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי ובפרט אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד צריך כל אחד ואחד לכלול עצמו כאלו הוא אבר אחד מן החברים שלו ובפרט אם יש להאדם ידיעה והשגה לדעת ולהכיר לחברו בבחינת הנשמה ואם יש איזה חבר מהם בצרה צריכים כולם לשתף עצמם בצער או מחמת חולי או מחמת בנים ח"ו ויתפללו עליו וכן בכל תפילותיו וצרכיו ודבריו ישתף את חברו עמו ומאד הזהירני מורי ז"ל בענין אהבת החברים שלנו של חברתינו^{טו}. כמו שמפורש בארוכה בהקדמת התיקוני זוה"ק פתח אליהו ואמר' (יז): ואתקריאו בתקונא דא חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא תפארת גופא נצח והוד תריץ שוקין ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש מלכות פה תורה שבעל פה קרינן ליה חכמה מוחא איהו מחשבה מלגו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אלין תריץ כתיב הנסתרות לייני אלקיניו^ו כתר עליון איהו כתר מלכות ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפלי מלגו איהו יו"ד ק"א

י. ראה ספר נהר שלום (דף יח עמוד א): עיקר הק"ש היא לגרום זיווג דפנימיות דאו"א לפיכך היא מ"ע דאורייתא שהיא בחב"ד ותג"ת. משא"כ בתפילה שהיא מ"ע דרבנן שהיא בנה"י והיא לצורך זיווג זו"ן. ונתבאר בארוכה בשער הכוונות דרושי התפילה. יא. כן נאמר בלידת נפתלי (בראשית ל, ח): וַנִּפְתְּלֵי אֱלֹהִים נִפְתְּלֵי עִם אָחֵתִי גַם יָכַלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נִפְתְּלִי. ופירש רש"י: נפתולי אלהים - מנחם בן סרוק פירשו במחברת (במדבר יט טו) צמיד פתיל, חבורים, מאת המקום נתחברתי עם אחותי לזכות לבנים. וראה עוד ספר נועם אלימלך (פרשת ויצא): ותפילה הוא לשון חיבור כמו נפתולי אלקים. יב. ראה מה שכתב רבינו לקמן תש"ל: וענין תפילה בחי' מלכות מקבל זה יהודה שע"י תפילה נעשין התיבות כלי לקבל מבחי' יסוד יוסף המשפיע הוא השליט המשביר. יג. ראה מדרש ריש פרשתנו (ב"ר צג, א): רבנן אמרי הגשה לתפלה (מלכים א יח) ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלהי וגו'. יד. ראה שער הכוונות (דרושי ברכת השחר): קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת מפרשת העקידה ואילך צריך שיקבל עליו מצות

שלימה וזה בחי' כל עצמותי תאמרנה. ויוסף ויהודה נבחנו בנסיונות, יוסף באשת פוטיפר יהודה בערבות על בנימין, והודה באמרו צדקה ממני, ועי"ז זכה ידבר נא דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך, היינו שיכנסו באזניו ויתקבל תפלתו.

כי יעקב אבינו היה אז בצער זמן ארוך והשכינה הקדושה לא שרתה עליו (רש"י מה ט) חסר לה המרכבה, ואז בחי' שכינתא בגלותא, שכי' מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, (סנהדרין מו) השבטים נמצאו בצער, העולם כולו בצער רעב,

❦ ביאורים ❦

המלכות בשלימותו, ועל ידי זה זכה יהודה שתישמע תפלתו כמו שנרמז בכתוב (נלשטי מה, יט), 'יִדְבָּר נָא עֲבָדְךָ דְבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאַל יַחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ' היינו שיכנסו באזניו של הקב"ה ויתקבל תפלתו.

ובאותה שעה היה נצרך שיחזור להיות היחוד בין יסוד ומלכות שהם בחינת זעיר ונוק', כי יעקב אבינו היה אז בצער זמן ארוך, והשכינה הקדושה לא שרתה עליו (רש"י מה, טו), ולכן באותה שעה חסר לה להשכינה הק' בחינת המרכבה, ואז היה בחינת שכינתא בגלותא, ועל דרך שאמרו חז"ל (סנהדרין מו): 'אמר רבי מאיר בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי', ומאחר שיעקב אבינו היה מצטער גם השכינה הק' היתה מצטערת, וכל השבטים נמצאו באותה שעה בצער, גם כל העולם כולו היה בצער רעב,

מתקן את בחינות החג"ת שהם נמשלים לב' דרועין וגופא, ואחריו מתקן את מידות הראש שהם החב"ד, ואלו השבעה מידות רומזים על ספירות החסד הגבורה והתפארת שהאדם צריך לחזק עצמו בהם ולזככם בתכלית השלימות, ולכן צריך האדם להקדים לתקן את כל מדותיו הנרמזים באברי הגוף לפני שהוא ניגש להתפלל. וזה בחינת מה שנאמר (מסלס לה, י), 'פֶּלַע עֲצָמוֹתַי תֵּאמְרֶנָּה', שאזכה קודם כל לזכך את כל המידות הרמזים בסדר בנין האדם, שיהיו כולם משועבדים להקב"ה לשבחו ולהללו. ויוסף ויהודה עוד קודם שניגשו האחד אל השני נבחנו בנסיונות, יוסף נבחן בניסיון באשת פוטיפר, יהודה נבחן בערבות על בנימין, ובמעשה תמר שהודה באמרו (נלשטי מה, טו), 'צִדְקָה מִמְּנִי', ועל ידי נסיונות אלו זכו להשתלם כל אחד בבחינתו יוסף השתלם בבחינת היסוד בשלימות, ויהודה השתלם במידת

ציונים והערות

בתמר. יז. ראה מדרש (ב"ר פב, ו): 'ויעל מעליו אלהים, אמר ר"ל האבות הן הן המרכבה שנא' (בראשית יז) ויעל אלהים מעל אברהם.'

וא"ו ק"א דאיהו ארח אצילות'. טז. ראה תוספתא (ברכות פרק ד): 'אמרו לו ילמדנו רבינו, אמר להם מפני מה זכה יהודה למלכות אמרו לו מפני שהודה

וכשנולדה הישועה בכללות לכל אז ותחי רוח יעקב, הרעב נפסק, ובני ישראל פרו וישרצו.

✽ ביאורים ✽

וכשנולדה הישועה בכללות לכל על ידי שיהודה ניגש ליוסף והיה כאן זיווג יסוד ומלכות אז 'וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב' (צלאשית מה, כז) יי, חזרה השכינה לשרות על יעקב אבינו, וגם הרעב נפסקיט, והיה שפע גדול של בני חיי ומזוני רויחי כמו שנאמר 'וַיִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ'.

ציונים והערות

הנפטרים מלפני שרים מברכים אותם ונוטלים רשות ומה ברכה ברכו שיעלה נילוס לרגליו לפי שאין מצרים שותה מי גשמים אלא נילוס עולה ומשקה ומברכתו של יעקב ואילך היה פרעה בא אל נילוס והוא עולה לקראתו ומשקה את הארץ'. וראה מדרש (ב"ר פט, ט): 'א"ר יוסי בן חנינא ב' שנים עשה הרעב, שכיון שירד יעקב אבינו לשם עלה הרעב, ואימתי חזרו בימי יחזקאל, הה"ד (יחזקאל כט) ונתתי את ארץ מצרים שממה בתוך ארצות נשמות ועריה בתוך ערים מחרבות תהיינה שממה ארבעים שנה'. וראה עוד רמב"ן מז, יח) שהאריך לחלוק על זה.

יח. וראה זוה"ק בפרשתנו (רו:): 'ר' אלעזר אמר ויגש אליו יהודה, מ"ט יהודה בגין דהכי אצטריך דאיהו ערב כמה דאת אמר כי עבדך ערב את הנער ורזא דמלה יהודה ויוסף הכי אצטריכו לאתקרבא כחדא בגין דיוסף איהו צדיק יהודה איהו מלך ועל דא ויגש אליו יהודה בגין דקורבא דלהון דאתקריבו כחדא גרם כמה טבין לעלמא גרם שלמא לכלהו שבטין גרם שלמא בינייהו, גרם ליעקב דאתקיים רוחא דיליה כמה דאת אמר (בראשית מה) ותחי רוח יעקב אביהם ועל דא קריבו דדא עם דא אצטריך בכלהו סטרין לעילא ותתא'. יט. ראה רש"י (בראשית מז, י): 'ויברך יעקב - כדרך כל

הקריאה מעוררת

עמידה קמי מלכא לעתיד לבא

ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, כשבני ישראל יעמדו לפני הקב"ה לעתיד לבא, לא יהיה עמידה לשום עם ולשון, רק לישראל לבד יזכר באמיתת המצאון, ויהיה בקולי קולות כבבי ובצעקה, אשר מכרתם אותי הנה, ולא נוכל לעמוד ונהיה נבהלים, ולא לענות מפני אותו תוכחה.

הוראות למעשה

- (א) אדם צריך ללמוד תורה בחיות והתחדשות שלא תהיה ישנה אצלו.
- (ב) כל הקשר לאבינו שבשמים תלוי באהבת חברים שיהיה בשלימות המעלה.
- (ג) פעמים יש לאדם טובה כשהוא במדרגה נמוכה כי יש לו יותר סיוע עליון.
- (ד) אכילת דגים בשבת מרמז לקשר נפש השבת שעבר עם השבת הבאה.
- (ה) כל הצרות שבעולם מחמת שהמדות אינם שלימות.
- (ו) ע"י תפילה כראוי מחבר האדם העולמות אך צריך להקדים תיקון מדותיו.
- (ז) הנסיונות משלימים מעלת האדם להיות ראוי לגדולה.